

Metodika konstrukce přehledu o peněžních tocích (Cashflow) pro příspěvkové organizace

Zpracováno v rámci projektu

„Zvýšení kvality řízení, finanční řízení a Good Governance
na Městském úřadu Břeclav“,

reg. číslo CZ.1.04/4.1.01/89.00040, který je financován z Evropského sociálního fondu a
státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a
zaměstnanost a rozpočtu města Břeclavi

Část D - FINANČNÍ ŘÍZENÍ

Břeclav 2015

Zpracoval: DYNATECH s.r.o.

Verze: 1.0

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Přehled o peněžních tocích.....	4
Právní rámec	4
Definice peněžních toků.....	4
Přehled o peněžních tocích	4
3. Doporučení ke konstrukci přehledu o peněžních tocích	5
4. Přílohy	11

1. Úvod

Cílem tohoto dokumentu je popsat, jak mají příspěvkové organizace sestavovat výkaz finančních toků (výkaz cash flow). Vzhledem k tomu, že příspěvkové organizace města Břeclav přešly k 1. 1. 2015 na vedení účetnictví v plném rozsahu, vznikla jim povinnost sestavovat přehled o peněžních tocích, který je součástí účetní závěrky.

2. Přehled o peněžních tocích

Právní rámec

Povinnost sestavovat Přehled o peněžních tocích vyplývá z vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen „vyhláška“ a „zákon“).

Definice peněžních toků

Peněžní tok (cash flow, tok peněžních prostředků) je toková veličina, která odráží přírůstek nebo úbytek peněžních prostředků při činnosti organizace. Představuje tvorbu nebo užití finančních prostředků, resp. často jejich rozdíl za určité období.

Peněžní tok je tedy definován jako skutečný pohyb (tok) peněžních prostředků účetní jednotky za určité období v souvislosti s její činností. Jedná se o základ pro **řízení likvidity účetní jednotky**. Řízením likvidity se rozumí schopnost účetní jednotky uhrazovat v daném čase a objemu splatné závazky. V této metodice se však budeme zabývat pouze retrospektivními peněžními toky – tedy sestavováním přehledu.

Zjistit peněžní toky znamená transformovat údaje o výnosech a nákladech do údajů o příjmech a výdajích. Prakticky to znamená, že místo tržeb za prodané výrobky či služby (částky vyfakturované odběratelům) potřebujeme znát inkaso za prodané výrobky (částky připsané na bankovní účet) místo hodnoty spotřebovaného materiálu a dalších dodávek, částky zaplacené v daném období. Významným peněžním tokem v příspěvkové organizaci jsou přijaté dotace, dary, finanční výpomoci krátkodobé i dlouhodobé a jejich splácení.

Přehled o peněžních tocích

Přehled peněžních toků **zobrazuje stav peněžních prostředků účetní jednotky k počátku běžného účetního období**. Dále zobrazuje jejich **zdroje, položky, na které byly v průběhu roku běžného účetního období vynaloženy** (tedy vysvětluje příčiny přírůstku nebo úbytku peněžních prostředků v provozní činnosti, v investiční činnosti a finanční činnosti), a **zůstatek k rozvahovému dni běžného účetního období**.

Hlavním účelem přehledu peněžních toků je poskytnutí podrobných údajů o výsledcích finančního řízení. Uvádí přímo údaje, které by jinak odběratelé účetních informací museli získávat podrobnou analýzou rozvahy, výsledovky a přílohy k účetním výkazům.

3. Doporučení ke konstrukci přehledu o peněžních tocích

Sestavení výkazu vyžaduje **zavedení analytických účtů**, neboť analytické účty rozdělují syntetický účet do více variant, které se přičítají do různých částí výkazu.

Výkaz peněžních toků je jiným pohledem na bilanci v přírůstkovém tvaru, neboť sledujeme změnu stavu peněžních prostředků za účetní období. Tuto bilanci můžeme zapsat následujícím způsobem (značí „změnu“).

$$\Delta \text{majetku} + \Delta \text{pohledávek} + \Delta \text{peněž} = \Delta \text{vlastního kapitálu} + \Delta \text{závazků}$$

$$\Delta \text{peněž} = \Delta \text{vlastního kapitálu} + \Delta \text{závazků} - \Delta \text{majetku} - \Delta \text{pohledávek}$$

Z tohoto vztahu jsou patrné základní principy konstrukce přehledu o peněžních tocích:

- Výpočet změny peněžních vztahů vyžaduje užit všechny účty bilance (všechny účty účtového rozvrhu), **každý však jen jednou**.
- **Nárůst majetku** znamená **pokles peněž** a naopak.
- **Nárůst pohledávek** znamená **pokles peněž** a naopak.
- **Nárůst vlastního kapitálu** (včetně výsledku hospodaření) znamená **růst peněž** a naopak.
- **Nárůst cizího kapitálu** (závazků) znamená **růst peněž** a naopak.

Poslední související rovnicí je stavová rovnice peněžních prostředků:

$$\text{konečný stav peněž} = \text{počáteční stav peněž} + \Delta \text{peněž}$$

Růst účtu aktiv (majetku a pohledávek) označíme ΔMD , což představuje rozdíl obrátů stran MD a Dal účtů aktiv, tj. MD–Dal. Samotné **MD** účtu aktiv představuje pouze obrat (změnu) strany MD účtu.

Růst účtu pasiv (vlastního jmění a závazků) označíme ΔDal , což představuje rozdíl obrátů stran Dal a MD účtu pasiv, tj. Dal–MD. Samotné **Dal** účtu pasiv představuje pouze obrat (změnu) strany Dal účtu.

Pak již zbývá v každé řádce výkazu doplnit:

- Vstupní operaci – zdali se obrat účtu přičítá nebo odčítá,
- Z jakých účtů se řádek výkazu počítá,
- Jaký obrat účtu uvažujeme (jakou změnu hodnoty účtu uvažujeme obraty stran účtu ΔMD nebo ΔDal či obraty účtu MD nebo Dal, či počáteční stav účtu na straně MD).

Identif. řádku	Název řádku	Vstup Oper.	Výběr a nápočet účtů (SÚ, AÚ) nebo řádků	Zůst. Obrat
Z.	Výsledek hospodaření před zdaněním	+	výnosy	ΔDal
		-	náklady	ΔMD
A.II.1.	Změna stavu krátkodobých pohledávek	-	pohledávky	ΔMD
A.II.2.	Změna stavu krátkodobých závazků	+	závazky	ΔDal

A.II.3.	Změna stavu zásob	-	zásoby	Δ MD
B.I.	Výdaje na pořízení dlouhodobých aktiv	-	majetek	Δ MD
C.I.	Penežní toky vyplývající ze změny vlastního kapitálu (+/-)	+	vlastní jmění	Δ Dal
F.	Celková změna stavu peněžních prostředků		součet řádek	

Při naplňování jednotlivých řádků výkazu je třeba mít na mysli následující:

- Pro správné naplnění řádků musí být některé účty rozděleny analytickými účty, což znamená připustit **závaznou analytiku**.
- Konstrukce výkazu **obsahuje všechny účty** účtové osnovy.
- Použijeme-li některé účty vícekrát, musí být zajištěna jejich kompenzace tak, aby se ve výsledku (v číselném vyhodnocení) vyskytovaly pouze jednou.
- **Použití výnosů** musí být často svázáno s pohledávkami v témže řádku tak, aby před zánikem pohledávky výnosy nepředstavovaly příjmy.
- Účty, které mají jak aktivní, tak i pasivní charakter, musí být řešeny separátně s tím, že uvažujeme pouze obraty jednotlivých stran těchto účtů.

Postup naplňování řádků není popsán žádným platným právním předpisem.

V následující tabulce je vidět zařazení jednotlivých skupin účtů do některých řádek.

Identif. řádku	Název řádku	Číslo řádku výkazu	Vstup Oper.	Výběr a nápočet účtů (SÚ, AÚ) nebo řádků	Zúst. Obrat
P.	Stav počátečních peněžních prostředků k 1. lednu	10	účty +	22x, 23x, 24x, 26x 068	PS
A.	Peněžní toky z provozní činnosti	20		Součet řádek 30 + 40 + 110 + 160 + 170	
Z.	Výsledek hospodaření před zdaněním	30	účty +	6xx (A.III) 59x	D-MD MD-D
			účty -	5xx	MD-D
A.I.	Úpravy o nepeněžní operace (+/-)	40		součet řádek 50 až 100	
A.I.1.	Odpisy dlouhodobého majetku	50	účty +	551 (B.I)	MD-D
			účty -		
A.1.2.	Změna stavu opravných položek	60	účty +	15x, 16x, 17x, 18x, 19x	D-MD
			účty -		

A.I.3.	Změna stavu rezerv	70	účty +	441	D-MD
			účty -		
A.I.4.	Zisk (ztráta) z prodeje dlouhodobého majetku	80	účty +	552, 553, 554, 561 664 (B.I)	MD-D D-MD
			účty -	645, 646, 647 (B.II.3)	D-MD
				661 (B.II.4)	D-MD
			564 (B.I)	MD-D	
A.I.5.	Výnosy z dividend a podílů na zisku	90	účty +		
			účty -	665 (A.IV)	D-MD
A.I.6.	Ostatní úpravy o nepeněžní operace	100	účty +	563, 564 (B.I)	MD-D
				569 (B.III)	MD-D
				506 (B.I)	MD-D
				507, 508 (A.II.3)	MD-D
				406, 407	D-MD
			408	D-MD	
			účty -	663, 664 (B.I)	D-MD
	671, 672 (C.I)	MD			
A.II.	Peněžní toky ze změny oběžných aktiv a krátkodobých závazků (+/-)	110		součet řádek 120 až 150	
A.II.1.	Změna stavu krátkodobých pohledávek	120	účty +	311, 315, 377	MD-D
				311, 315, 377	MD-D
				346, 348	MD-D
			účty -	31x, 335, 346, 348	MD-D
				361, 365, 367, 371, 373	MD-D
				377, 381, 385, 388	MD-D
	336, 341, 342, 343, 344, 363	MD-D			
	MD-D > 0				
A.II.2.	Změna stavu krátkodobých závazků	130	účty +	28x	D-MD
				32x	D-MD
				331, 333, 345, 347, 349, 362, 364, 366, 368	D-MD

				372, 374, 378, 383, 384, 389	D-MD
				336, 342, 343, 344, 363	D-MD
				D-MD > 0	D-MD
			účty -	321 (B.I)	D-MD
A.II.3.	Změna stavu zásob	140	účty +	401 (C.I)	D-MD
				078, 088 (B.I)	D-MD
			účty -	11x, 12x, 13x	MD-D
				018, 028 (B.I)	MD-D
				507, 508 (A.I.6)	MD-D
A.II.4.	Změna stavu krátkodobého finančního majetku	150	účty +		
			účty -	25x	MD-D
A.III.	Zaplacená daň z příjmu včetně doměrku (-)	160	účty +	341 D-MD > 0	D-MD
			účty -	59x (Z)	MD-D
A.IV.	Přijaté dividendy a podíly na zisku	170	účty +	665	D-MD
				149	D-MD
			účty -	311, 315, 377	MD-D
				469	
B.	Peněžní toky z dlouhodobých aktiv	180		součet řádek 190 + 200 + 250	
B.I.	Výdaje na pořízení dlouhodobých aktiv	190	účty +	321 (A.II.2)	D-MD
				663, 664, 669 (A.I.6)	D-MD
				406,407	D-MD
				401 (C.I)	D-MD
				07x, 08x	D-MD
				018, 028 (A.II.3)	MD-D
			účty -	01x, 02x, 03x, 04x, 05x	MD-D
				061, 062, 063	MD-D
				563, 564 (A.I.6)	MD-D
				551 (A.I.I)	MD-D
				552, 553, 554, 561 (A.I.4)	MD-D
				506 (A.I.6)	MD-D

				078, 088	(A.II.3)	D-MD
B.II.	Příjmy z prodeje dlouhodobých aktiv	200		součet řádek 210 až 240		
B.II.1.	Příjmy z privatizace státního majetku	210	účty +	311, 315, 377	(B.II.3)	D
				469	(C.III)	D
				149		D
			účty -			
B.II.2.	Příjmy z prodeje majetku Pozemkového fondu ČR	220	účty +	311, 315, 377	(B.II.3)	D
				469	(C.III)	D
				149		D
			účty -			
B.II.3.	Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku určeného k prodeji	230	účty +	645, 646, 647	(A.I.4)	D-MD
				149		D-MD
				311, 315, 377	(A.II.1)	MD-D
				469	(C.III)	MD-D
			účty -	311, 315, 337		
				469	(C.III)	MD
				149		MD
B.II.4.	Ostatní příjmy z prodeje dlouhodobých aktiv	240	účty +	661		MD-D
				149		MD-D
			účty -	311, 315, 377	(A.II.1)	D-MD
				469	(C.III)	D-MD
B.III.	Ostatní peněžní toky z dlouhodobých aktiv (+/-)	250	účty +	067, 069		D-MD
				149		D-MD
			účty -	311, 315, 377	(A.II.1)	MD-D
				469	(C.III)	MD-D
				569	(A.I.6)	MD-D
C.	Peněžní toky z vlastního kapitálu, dlouhodobých závazků a dlouhodobých pohledávek	260		součet řádek 270 + 280 + 290		
C.I.	Peněžní toky vyplývající ze	270	účty +	401, 402, 403, 404, 405		D-MD

	změny vlastního kapitálu (+/-)			406, 407	D-MD
				41x, 431, 432	D-MD
				671, 672 (A.I.6)	MD
			účty -	346, 348 (A.II.1)	MD-D
				401 (A.II.3)	D-MD
C.II.	Změna stavu dlouhodobých	280	účty +	45x	D-MD
				472	D-MD
			účty -		
C.III.	Změna stavu dlouhodobých pohledávek (+/-)	290	účty +	469 (B.III, B.V)	MD-D
				142, 144, 146	D-MD
				149	D-MD
			účty -	46x	
				471	
F.	Celková změna stavu peněžních prostředků	300		součet řádek 20 + 180 + 260	
H.	Příjmové a výdajové účty rozpočtového hospodaření (+/-)	310	účty +	222	MD-D
			účty -	223	D-MD
R.	Stav peněžních prostředků k rozvahovému dni	320		součet řádek 10 + 300 + 310	

4. Přílohy

Příloha č. 1 – Směrná účtová osnova pro rok 2015